

Το Νέο Περιβαλλοντικό ή Οικολογικό Παράδειγμα

Στα τέλη της δεκαετίας του '70 ορισμένα προκλητικά επιστημονικά άρθρα ήρθαν να ταράξουν τα νερά της Κοινωνιολογίας. Οι Dunlap και Catton (Catton & Dunlap 1978· Dunlap & Catton 1979b) πρότειναν μια νέα υποκατηγορία της κοινωνιολογικής έρευνας, την Περιβαλλοντική Κοινωνιολογία. Οι Dunlap και Catton υποστήριξαν ότι η μέχρι τότε κοινωνιολογική έρευνα για τα περιβαλλοντικά προβλήματα χωριζόταν σε δύο κατηγορίες: αφενός, στην *Κοινωνιολογία των περιβαλλοντικών θεμάτων*, δηλαδή την έρευνα για περιβαλλοντικά θέματα (π.χ., αναψυχή στη φύση, διαχείριση περιβαλλοντικών πόρων, εμφάνιση του περιβαλλοντικού κινήματος, εμφάνιση ενδιαφέροντος εκ μέρους του κοινού για τα περιβαλλοντικά προβλήματα), τα οποία μελετούσαν οι κοινωνιολόγοι και, αφετέρου, στη νεοαναδυόμενη *Περιβαλλοντική Κοινωνιολογία*, η οποία αναγνωρίζει ότι «τα φυσικά περιβάλλοντα μπορούν να επηρεάσουν (και εν συνεχεία να επηρεαστούν από) την ανθρώπινη κοινωνία και συμπεριφορά» (Dunlap & Catton 1979b: 244). Με άλλα λόγια, όπως αναφέρει ο Dunlap σε ένα άρθρο-απολογισμό, μετά από περίπου 25 χρόνια, η διάκριση είχε ως στόχο να δείξει ότι η *Περιβαλλοντική Κοινωνιολογία* «πήγαινε πέρα από την εξέταση των περιβαλλοντικών προβλημάτων ως κοινωνικών και πολιτικών θεμάτων και, στην πραγματικότητα, χρησιμοποιούσε περιβαλλοντικές μεταβλητές για να εξετάσει τις σχέσεις μεταξύ κοινωνίας και περιβάλλοντος» (Dunlap 2002b: 12).

Η δήλωση αυτή ήταν πραγματικά καινοτόμα: η κοινωνιολογική έρευνα μέχρι εκείνη την εποχή δεχόταν, ακολουθώντας τον Durkheim, ότι «τα κοινωνικά δεδομένα μπορούν να εξηγηθούν μόνο από άλλα κοινωνικά δεδομένα» (Dunlap & Catton 1979b: 244). Αυτή η προσέγγιση, που είχε ως αποτέλεσμα να αγνοηθούν από την κοινωνιολογική έρευνα αρκετές πύλες της Περιβαλλοντικής Κοινωνιολογίας ερεγασίες, παρατίθεται *en passant*, αφενός, ως «πρώιμη ανάγκη να διαχωριστεί το “περιβάλλον” από την “κληρονομικότητα” ως πηγές διαφοροποίησης στα μοτίβα ανθρώπινης συμπεριφοράς» και, αφετέρου,

ως αναγκαίου όρου, προκειμένου να προοδεύσει «περαιτέρω εννοιολογικά» η Κοινωνιολογία, «να διαχωριστούν τα κοινωνικά και πολιτιστικά περιβάλλοντα από τα φυσικά και τα βιολογικά», ως αντίδραση δηλαδή τόσο στον «γεωγραφικό ντετερμινισμό»⁵ όσο και στον «βιολογισμό»⁶ (ό.π.: 245).

Στο ξεκίνημά της η Περιβαλλοντική Κοινωνιολογία αποσκοπούσε στην αλλαγή κατεύθυνσης της κοινωνιολογικής έρευνας: στόχος της ήταν μια Κοινωνιολογία που «θα αναγνώριζε τον ρόλο των φυσιοβιολογικών παραγόντων στη διαμόρφωση κοινωνικών δομών και συμπεριφορών, που θα λάμβανε υπόψη της τις επιδράσεις της κοινωνικής οργάνωσης και της κοινωνικής αλλαγής στο φυσικό περιβάλλον» (Buttel 1987: 466). Αυτός ο στόχος περιγράφεται ξεκάθαρα στο πρώτο άρθρο των Catton και Dunlap (Catton & Dunlap 1978), όπου επισημαίνεται ότι «οι ποικίλες ανταγωνιστικές θεωρητικές οπτικές στη σύγχρονη Κοινωνιολογία [...] τείνουν να υπερτονίζουν τις μεταξύ τους διαφορές», αλλά «αντί να είναι παραδείγματα⁷ αφ' εαυτών» κατ' ουσία αποτελούν υποδεέστερες διαβαθμίσεις ενός μεγαλύτερου «παραδείγματος»: «υποστηρίζουμε ότι η φαινομενική διαφοροποίησή τους δεν είναι τόσο σημαντική όσο ο ουσιαστικός ανθρωποκεντρισμός που βρίσκεται πίσω από όλες τους» (ό.π.: 42). Γι' αυτόν τον λόγο εντάσσουν όλες τις προηγούμενες θεωρίες σε αυτό που ονομάζουν «Παράδειγμα της Ανθρώπινης Εξαιρεσιμότητας» (Human Exemptionalism Paradigm-HEP). Και η αντίθεση της Περιβαλλοντικής Κοινωνιολογίας στο HEP εστιάζεται ακριβώς σε αυτή την έννοια της «εξαιρεσιμότητας»: η κριτική δεν εστιάζεται στο γεγονός ότι «οι περιβαλλοντικοί κοινωνιολόγοι αρνούνται πως ο Homo Sapiens είναι ένα “εξαιρετικό” [exceptional] είδος, αλλά στο γεγονός ότι τα μοναδικά χαρακτηριστικά του είδους μας (η κουλτούρα, η τεχνολογία, η γλώσσα, η περίτεχνη κοινωνική οργάνωση) με κάποιο τρόπο εξαιρούν [exempt] τους ανθρώπους από τις οικολογικές αρχές, από τις περιβαλλοντικές επιρροές και από τα οικολογικά όρια» (Dunlap & Catton 1979b: 250).

Το HEP θεωρείται ότι αποτελεί τη μεταφορά σε ακαδημαϊκό επίπεδο της «κυρίαρχης δυτικής κοσμοθεώρησης» (Dominant Western

Worldview-DWW), του συνόλου δηλαδή των αξιών και των ιδεολογιών που κατήυθναν την ανάπτυξη του δυτικού κόσμου τα τελευταία 500 χρόνια (Buttel 1987: 469). Η συνειδητοποίηση όμως των παγκόσμιων και πιεστικών περιβαλλοντικών ζητημάτων κατά τη δεκαετία του '70 έφερε στην επιφάνεια ένα πρόβλημα που είχε αγνοηθεί στο παρελθόν: «οι ανθρώπινες κοινωνίες αναγκαστικά εκμεταλλεύονται τα περιβάλλοντα οικοσυστήματα για να επιβιώσουν, όμως οι κοινωνίες που αναπτύσσονται μέχρι το σημείο να υπερεκμεταλλεύονται το οικοσύστημα μπορούν να καταστρέψουν τις βάσεις της ίδιας τους της επιβίωσης» (ό.π.). Αυτή η συνειδητοποίηση προκρίνει ένα εναλλακτικό κοινωνικό «παράδειγμα», το «Νέο Περιβαλλοντικό Παράδειγμα» (New Environmental Paradigm-NEP), οι παραδοχές του οποίου τονίζουν την εξάρτηση της ανθρώπινης κοινωνίας από τα οικοσυστήματα. Σύμφωνα με τους Catton και Dunlap (1978: 45), οι βασικές παραδοχές του NEP είναι:

1. Το ανθρώπινο είδος δεν είναι παρά ένα είδος ανάμεσα σε πολλά τα οποία αλληλοεμπλέκονται στις βιοτικές κοινότητες οι οποίες διαμορφώνουν την κοινωνική μας ζωή.
2. Περίπλοκοι δεσμοί αιτίας-αποτελέσματος καθώς και ανάδρασης στο πλέγμα της φύσης προκαλούν πολλές μη ηθελημένες συνέπειες εξαιτίας σκόπιμων ανθρώπινων δράσεων.
3. Ο κόσμος είναι πεπερασμένος, έτσι υπάρχουν ισχυρά φυσικά και βιολογικά όρια που περιορίζουν την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική πρόοδο και άλλα κοινωνικά φαινόμενα.

Οι διαφορές μεταξύ HEP και NEP παρουσιάζονται στον Πίνακα 1 (Catton & Dunlap 1980: 34, παρατίθεται στο Buttel 1987: 470)

Υπό το πρίσμα του Νέου Περιβαλλοντικού Παραδείγματος, η Περιβαλλοντική Κοινωνιολογία των Dunlap και Catton (1979b: 251-252) καλείται πλέον να μελετήσει τις «αλληλεπιδράσεις μεταξύ περιβάλλοντος και κοινωνίας». Το αναλυτικό πλαίσιο που προτείνεται για αυτή τη μελέτη είναι εκείνο του «οικολογικού συμπλέγματος»

σης», αντίθετα από ό,τι αναμενόταν από τη θεωρία, υπάρχει και μια θετική συσχέτιση μεταξύ ατομιστικών και ιεραρχικών μύθων καθώς και μεταξύ των μύθων «Ισότητας» και «Μοιρολατρίας» (Marris κ.ά. 1998: 644): με άλλα λόγια, ο κάθε «μύθος της φύσης», μάλλον, δεν είναι ανεξάρτητος. Επιπλέον καταδείχτηκε ότι δεν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ «μύθου της φύσης» και «μύθου της ανθρώπινης φύσης»: αντίθετα με ό,τι προέβλεπε η θεωρία, ένα άτομο μπορεί να εμφανιζόταν, π.χ., ως «ιεραρχικός» αναφορικά με την ανθρώπινη φύση και ως «μοιρολάτρης» αναφορικά με το περιβάλλον (Grendstad & Selle 2000).

Παρ' όλα τα προαναφερθέντα, πολύ σημαντικά, προβλήματα, οι σχετικές έρευνες έδειξαν ότι όντως οι οπαδοί της «Ισότητας» είναι αυτοί με το μεγαλύτερο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον και επίπεδο υποστήριξης φιλοπεριβαλλοντικών μέτρων, και μάλιστα περισσότερο από τους «ατομιστές» (Pendergraft 1998: 655· Marris κ.ά. 1998: 644· Carlisle & Smith 2005: 535-537· Carriere & Scruggs 2001: 25-26). Η κατάσταση είναι πιο προβληματική στην περίπτωση των «ιεραρχικών», όπου διαφορετικές μελέτες καταλήγουν σε διαφορετικά αποτελέσματα (Ellis & Thompson 1997· Grendstad & Selle 1997· Marris κ.ά. 1998: 641· Carriere & Scruggs (ό.π.). Δεν είναι άλλωστε τυχαίο το γεγονός ότι οι περισσότερες εμπειρικές μελέτες δεν διερευνούν τους «ιεραρχικούς» (εξαιτίας των «προβληματικών» θέσεών τους) και τους «μοιρολάτρεις» (εξαιτίας της, προβλεπόμενης από τη θεωρία, «αδιαφορίας» τους για την περιβαλλοντική κρίση).

Μεταϋλισμός (Postmaterialism)

Η θεωρία του «μεταϋλισμού» προτάθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '70 από τον αμερικανό πολιτικό επιστήμονα Ronald Inglehart, και αναλύθηκε με λεπτομέρεια στο σημαντικό βιβλίο του *The silent revolution: changing values and political styles among western publics* (1977). Αν και με τον μεταϋλισμό θα ασχοληθούμε λεπτομερέστερα στο επόμενο κεφάλαιο, κατά την πραγμάτευση της εμφάνισης του περιβαλλοντικού κινήματος, μερικές βασικές ιδέες της θεωρίας θα πα-

ρουσιαστούν εδώ, ώστε να βοηθήσουν τον αναγνώστη στην κατανόηση της σχέσης μεταϋλισμού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος/περιβαλλοντικής ευαισθησίας.

Η θεωρία του Inglehart στηρίζεται ουσιαστικά σε μια προγενέστερη θεωρία, στη θεωρία της ιεραρχίας των αναγκών, του αμερικανού ψυχολόγου Abraham Maslow. Η θεωρία του Maslow, σε γενικές γραμμές, υποστήριζε ότι οι ανθρώπινες ανάγκες είναι ιεραρχικά δομημένες, με τις πλέον βασικές (τροφή, ξεκούραση κ.ο.κ.) να βρίσκονται χαμηλά στην κλίμακα ενώ οι ανάγκες για «ηθική», «δημιουργικότητα» κ.ο.κ. βρίσκονται στα ανώτερα κλιμάκια. Ο Maslow υποστήριζε ότι αυτές οι ανώτερες, «αναπτυξιακές», όπως τις ονόμασε, ανάγκες γίνονται αντικείμενο προσοχής και ενδιαφέροντος από το άτομο μόνο όταν οι κατώτερες, «φυσικές», ανάγκες (ή «ανάγκες της έλλειψης») ικανοποιηθούν. Κατ' αντιστοιχία, ο Inglehart διατύπωσε την *υπόθεση της έλλειψης*, σύμφωνα με την οποία ένα άτομο ενδιαφέρεται πρωτίστως να ικανοποιήσει ό,τι του λείπει. Από τη σύνδεση αυτών των δύο ιδεών προκύπτει ότι ένα άτομο προσπαθεί να καλύψει πρώτα τις βασικές του ανάγκες για οικονομική και προσωπική ασφάλεια (συλλήβδην αποκαλούμενες «υλιστικές» [materialist]) και κατόπιν τις ανώτερες ανάγκες για ελευθερία του λόγου και δημοκρατική συμμετοχή στα κοινά (ή «μεταϋλιστικές» [postmaterialist]).

Επιπλέον, αν και αυτό δεν θα μας απασχολήσει ιδιαίτερα εδώ, ο Inglehart διατύπωσε και την *υπόθεση της κοινωνικοποίησης*, η οποία θεωρούσε ότι αξίες με τις οποίες μεγάλωσε και γαλουχήθηκε ένα άτομο (υλιστικές ή μεταϋλιστικές) θα συνέχιζαν να καθορίζουν τη συμπεριφορά του ακόμα και μετά την ενηλικίωσή του. Έτσι ο Inglehart ερμήνευσε το, τότε νεοαναδυόμενο, περιβαλλοντικό κίνημα ως το αποτέλεσμα της ενηλικίωσης μιας μεταπολεμικής γενιάς, η οποία, αφού είχε μεγαλώσει σε συνθήκες οικονομικής ευμάρειας και ειρήνης, επιζητούσε να καλύψει τις ανώτερες, μεταϋλιστικές, ανάγκες της (della Porta & Diani 1999: 63-68).

Ο Inglehart πρότεινε ένα εργαλείο τεσσάρων απλών απόψεων με τις οποίες θα ήταν δυνατή η κατηγοριοποίηση ενός ατόμου ως «υλι-

στή», «μεταϋλιστή» ή «μέση κατάσταση». Η κλίμακα του Inglehart, στην πιο απλή της μορφή¹³, παρουσιάζεται στον Πίνακα 4:

<p>ΠΙΝΑΚΑΣ 4</p> <p>Κλίμακα του Inglehart για τον υλισμό-μεταϋλισμό (Inglehart 1971: 994)</p> <p><i>Αν είχατε να επιλέξετε δύο μεταξύ των κάτωθι, ποια θα επιθυμούσατε περισσότερο;</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Να διατηρηθεί η τάξη εντός του κράτους. 2. Να δοθεί στους πολίτες μεγαλύτερος λόγος στις κυβερνητικές αποφάσεις. 3. Να καταπολεμηθεί η αύξηση των τιμών. 4. Να προστατευτεί η ελευθερία του λόγου.
--

Ο Inglehart διατύπωσε την άποψη ότι αν κάποιος επιλέξει τις απόψεις 1 και 3 είναι «υλιστής», τις απόψεις 2 και 4 είναι «μεταϋλιστής», ενώ οποιοσδήποτε άλλος συνδυασμός καθορίζει τη «μέση» θέση, από όπου το άτομο μπορεί να στραφεί αργότερα προς οποιαδήποτε κατεύθυνση.

Παρά τα προβλήματα της κλίμακας και τις σημαντικές κριτικές που δέχτηκε, αρκετές μελέτες βρήκαν ότι οι «μεταϋλιστές» δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για το περιβάλλον (Inglehart 1995: 63-65· Blake 2001: 714). Έρευνες στην Αμερική όμως βρήκαν ότι οι απόψεις «μεταϋλιστών», «υλιστών» και ατόμων του «μεσαίου τύπου» ουσιαστικά δεν διαφέρουν ως προς την πλειονότητα των περιβαλλοντικών θεμάτων (Davis 2000). Λόγω των παραπάνω προβλημάτων, η κλίμακα του Inglehart δεν χρησιμοποιείται πλέον ευρέως για τη μέτρηση της περιβαλλοντικής ευαισθησίας/συμπεριφοράς.

Σύγκριση μεταϋλισμού και Πολιτισμικής θεωρίας

Οι απόψεις του μεταϋλισμού και της Πολιτισμικής θεωρίας είναι οι δύο βασικές πολιτισμικές θέσεις για την ερμηνεία της περιβαλλοντικής συμπεριφοράς. Στον πυρήνα και των δύο βρίσκεται η βασική ιδέα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Εισαγωγή

Την Τετάρτη 22 Απριλίου 1970, περίπου 20 εκατομμύρια αμερικανοί πολίτες συμμετείχαν σε εκδηλώσεις σε κάθε γωνιά των ΗΠΑ για την (πρώτη) «Ημέρα της Γης» (Earth Day). Εκδηλώσεις έγιναν σε περίπου «2.000 κολέγια και πανεπιστήμια, 10.000 λύκεια, γυμνάσια και δημοτικά σχολεία και σε χιλιάδες κοινότητες»¹. Στη Ν. Υόρκη τμήμα της 5ης Λεωφόρου έκλεισε για τα αυτοκίνητα με τη σύμφωνη γνώμη του δημάρχου της πόλης ενώ το Κογκρέσο ανέστειλε τις εργασίες του για τη συγκεκριμένη μέρα ώστε οι βουλευτές να μιλήσουν στις εκδηλώσεις που οργανώθηκαν στις εκλογικές τους περιφέρειες. Ήδη από την παραμονή, εφημερίδες μεγάλης κυκλοφορίας όπως οι *New York Times* και η *Washington Post* δημοσίευαν στην πρώτη σελίδα τους το πρόγραμμα των εκδηλώσεων². Τρεις μήνες αργότερα, ψηφιζόταν ο νόμος για τη δημιουργία του Γραφείου Περιβαλλοντικής Προστασίας (Environmental Protection Agency-EPA) των ΗΠΑ.

Πώς και γιατί όλοι αυτοί οι άνθρωποι βγήκαν, μαζί, στους αμερικανικούς δρόμους για να διαμαρτυρηθούν για την κατάσταση του περιβάλλοντος; Σύμφωνα με τον άνθρωπο που είχε την ιδέα για την Ημέρα της Γης, τον γερουσιαστή του Γουισκόνσιν, Gaylord Nelson,

«η Ημέρα της Γης πέτυχε εξαιτίας της αυθόρμητης αντίδρασης της βάσης. Δεν είχαμε ούτε τον χρόνο ούτε τους πόρους να οργανώσουμε τα 20 εκατομμύρια διαδηλωτές και τις χιλιάδες των σχολείων και των τοπικών κοινοτήτων που συμμετείχαν. Αυτό ήταν το καταπληκτικό με την Ημέρα της Γης. Αυτοοργανώθηκε»³.

Μάλιστα σε ένα ενημερωτικό φυλλάδιό του ο Nelson χαρακτηρίζει την πρώτη Ημέρα της Γης ως την ημέρα που «Το μαζικό κίνημα αρχίζει»⁴.

Στο προηγούμενο κεφάλαιο συζητήσαμε τους λόγους για τους οποίους ένα άτομο ανησυχεί για το περιβάλλον και επιλέγει (ή μη) φιλοπεριβαλλοντικές συμπεριφορές. Εκτός όμως από τις *ατομικές* συμπεριφορές, τα άτομα μπορούν να κινητοποιηθούν *από κοινού* για την περιβαλλοντική προστασία (ή για οποιονδήποτε άλλο σκοπό). Το παράδειγμα της Ημέρας της Γης, που γιορτάζεται με κάθε επισημότητα εδώ και πάνω από 35 χρόνια, πιστοποιεί τόσο ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει όσο και τα θεαματικά αποτελέσματα που μπορεί να έχει. Το βασικό όμως ερώτημα είναι: «γιατί πολλοί άνθρωποι επιλέγουν να κινητοποιηθούν *σύγχρονα και από κοινού* για ένα συγκεκριμένο θέμα;». Τι ρόλο παίζουν, αν παίζουν κάποιον, οι μακροχρόνιες αλλαγές στην κοινή γνώμη⁵ ή συγκεκριμένα γεγονότα που προκαλούν ανησυχία⁶; Αρχούν τα «γεγονότα» από μόνα τους ή μήπως πρέπει να προβληθούν και να παρουσιαστούν ως «προβλήματα»⁷; Οι μαζικές εκδηλώσεις «αυτοοργανώνονται» ή χρειάζεται κάποιος –έστω υποτυπώδης– συντονισμός, μια στοιχειώδης οργάνωση; Και κάτω από ποιες συνθήκες τέτοιες εκδηλώσεις δεν εξαντλούνται σε ένα στιγμιαίο ξέσπασμα αλλά εξελίσσονται σε συνεχιζόμενη αντίδραση με συγκεκριμένους στόχους, δράσεις και οράματα; Χρειάζεται ένας ηγέτης με μια καλή ιδέα, όπως ο Nelson για την Ημέρα της Γης, και η επαρκής ή θεαματική κάλυψη από τα ΜΜΕ, όπως το εξώφυλλο που αφιέρωσε δύο μήνες νωρίτερα το περιοδικό *Time* στον διαπρεπή βιολόγο Barry Commoner;

Όλα αυτά τα ερωτήματα θα μας απασχολήσουν στο παρόν κεφάλαιο, όπου θα πραγματευτούμε την εμφάνιση και την εξέλιξη του σύγχρονου περιβαλλοντικού κινήματος.

χουν τους στόχους τους. «Αυτή η εξάρτηση από την αγορά, καθιστά τον ΟΕ συμβατό με την κυρίαρχη νεοφιλελεύθερη οικονομική φιλοσοφία που έχει κατευθύνει την παγκοσμιοποίηση και που υποβαστά πολλές από τις πρωτοβουλίες ενσωμάτωσης στην ΕΕ» (Johnson 2004: 157). Επιπλέον ο ΟΕ μπορεί να προσφέρει και τη δυνατότητα δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Για παράδειγμα, το World Watch Institute υπολόγισε το 2000 ότι υπήρχαν 14 εκατομμύρια περιβαλλοντικά σχετιζόμενες θέσεις εργασίας, με δυνατότητα επέκτασής τους. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει υπολογίσει ότι υπάρχουν 3,5 εκατομμύρια περιβαλλοντικές θέσεις εργασίας στην Ευρώπη και ότι η παγκόσμια αγορά για περιβαλλοντικές παροχές υπηρεσιών μπορεί να φτάσει τα 740 εκατομμύρια ευρώ μέχρι το 2010 (Johnson 2004: 165).

Τα μειονεκτήματα του οικολογικού εκσυγχρονισμού

Οι York και Rosa (2003), σ' ένα εξέχον άρθρο, επιχειρούν να εξακριβώσουν την εγκυρότητα των κυριότερων εξισώσεων του ΟΕ. Σε αυτή την κατεύθυνση αναγνωρίζουν τέσσερις προκλήσεις που θέτουν ένα μεγάλο ερωτηματικό στο βασικό του επιχείρημα, ότι υψηλά εκσυγχρονισμένες κοινωνίες μπορούν να αντεπεξέλθουν επαρκώς στην παγκόσμια περιβαλλοντική πρόκληση χωρίς μια ριζοσπαστική δομική αλλαγή. Οι τέσσερις αυτές προκλήσεις έχουν να κάνουν με:

1. την αποτελεσματικότητα των θεσμών, που οι York και Rosa κωδικοποιούν ως «η πλάνη της θανατικής ποινής»
2. την καταλληλότητα των μεθόδων αξιολόγησης πιθανοτήτων, ή το ερώτημα της συχνότητας
3. την καταλληλότητα των μονάδων ανάλυσης για την αξιολόγηση εμπειρικών προβλέψεων, ή η «ολλανδική πλάνη» και
4. τον ρυθμό της οικολογικής μετάπλασης της παραγωγής (δηλαδή υπερβιομηχανοποίηση).

Όσον αφορά την πρώτη πρόκληση, οι York και Rosa χρησιμοποιούν την αναλογία της θανατικής ποινής. Διάφορες χώρες έχουν ακόμα στο

ποινικό τους σύστημα την εσχάτη των ποινών. Όταν αυτή απαντά σε κάποια δημοκρατικά καθεστώτα, όπως οι ΗΠΑ, αυτό προφανώς συμβαίνει γιατί ένα σημαντικό μέρος της κοινωνίας την υποστηρίζει επειδή την προσλαμβάνει ως το πιο αποτελεσματικό μέσο αποτροπής εγκληματικών ενεργειών. Παρ' όλα αυτά δεν υπάρχουν πειστικές αποδείξεις που να αποδεικνύουν ότι η θανατική ποινή επιτυγχάνει κάτι τέτοιο σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι άλλου είδους βαριές ποινές.

«Αυτό το παράδειγμα φέρνει στην επιφάνεια μια σημαντική αντίθεση μεταξύ της αντίδρασης των κοινωνιών σε κάποιο κοινωνικό πρόβλημα και της επίδρασης αυτών των αντιδράσεων σε αυτό καθαυτό το πρόβλημα. Η αναγνώριση του γεγονότος ότι κάποιες κοινωνίες υποστηρίζουν τη θανατική ποινή επειδή επιθυμούν να αποτρέψουν το έγκλημα είναι κάτι πολύ διαφορετικό από τον ισχυρισμό ότι η θανατική ποινή πραγματικά αποτρέπει το έγκλημα» (ό.π.: 275).

Και συνεχίζουν υποστηρίζοντας ότι η υποχρέωση απόδειξης του βασικού ισχυρισμού του ΟΕ, ότι τα στάδια εξέλιξης της ύστερης νεωτερικότητας μπορούν να παράγουν θεσμικές δομές που προάγουν την οικολογική βιωσιμότητα, στηρίζεται στην ανάγκη να ξεκαθαριστεί η λογική πίσω απ' αυτόν τον ισχυρισμό. Δηλαδή αν απλώς υποστηρίζει ότι (α) οι θεσμοί της ύστερης νεωτερικότητας μεταλλάσσονται εξαιτίας των περιβαλλοντικών προκλήσεων ή (β) το ισχυρότερο επιχείρημα ότι οι θεσμικές αλλαγές της ύστερης νεωτερικότητας έχουν τη δυνατότητα να επιλύσουν περιβαλλοντικά προβλήματα και ως εκ τούτου να προάγουν την αειφορία. Μπορεί κανείς να αποκαλέσει τη λανθάνουσα συγχώνευση των δύο επιχειρημάτων ως «η πλάνη της θανατικής ποινής».

Για τους δύο περιβαλλοντικούς κοινωνιολόγους, αν η θεωρία του ΟΕ ευαγγελίζεται αποκλειστικά το πρώτο επιχείρημα, τότε έχει ελάχιστα να μας πει πάνω στις οικολογικές κρίσεις και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, εκτός του ότι οι κοινωνίες αντιδρούν σε αυτά τα φαινόμενα με θεσμικές δομές που δίνουν την εντύπωση ότι επιλύουν τα περιβαλλοντικά προβλήματα. Αν, απ' την άλλη, ο ΟΕ υποστηρίζει το δεύτερο επιχείρημα τότε πρέπει να επεκτείνει τη μελέτη του, και